

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та підприємництва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Сучасна теорія соціально-трудо­вих відносин
Професор 	Марина СЕМИКІНА, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи
Контактний тел.	+38(099)345-93-65
E-mail:	SemikinaMV@i.ua
Обсяг та ознаки дисципліни	«Сучасна теорія соціально-трудо­вих відносин» – дисципліна для здобуття компетентностей із спеціальності, змістових модулів – 3. Форма контролю: іспит Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 26 годин, практичні заняття – 13 годин, самостійна робота – 81 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger за домовленістю.
Пререквізити	Передумови для вивчення дисципліни (структурно-логічна схема підготовки фахівця). Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна вивчається після опанування дисциплін: «Тренди розвитку нової економіки», «Забезпечення економічного розвитку в умовах цифровізації».

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Сучасна теорія соціально-трудо­вих відносин» є опанування знаннями щодо побудови соціально-трудо­вих відносин на різних економічних рівнях, їх розвитку у напрямі збалансованості, гармонізації, соціальної відповідальності, миру та злагоди з урахуванням сучасних викликів та загроз.

Завдання дисципліни «Сучасна теорія соціально-трудо­вих відносин» спрямовані на формування у здобувачів знань, умінь та навичок щодо:

- розуміння важливості збалансованого розвитку соціально-трудо­вих відносин у відповідності до цілей економічного, інноваційного та соціального розвитку України, обраного вектору її руху до ЄС, побудови конкурентоспроможної економіки;

- опанування методами моніторингу стану соціально-трудо­вих відносин, застосування адекватного інформаційного, методичного, мотиваційного супроводження у вивченні проблем у сфері праці та зайнятості, пошуку консенсусу зацікавлених сторін в процесі укладання трудових угод (договорів);

- уміння визначати та аналізувати причини конфліктності соціально-трудо­вих відносин на різних економічних рівнях;

- отримання практичних навичок щодо вибору прийнятних методів регулювання соціально-трудо­вих відносин на основі впровадження соціального партнерства з урахуванням досвіду ЄС та рекомендацій МОП.

2. Результати навчання

Інтегральна компетентність: здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи

комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК08. Здатність створювати концептуальні наукові підходи до забезпечення економічної безпеки та підвищення конкурентоспроможності національної економіки, регіональних систем і бізнес-структур в умовах глобальної нестабільності.

СК09. Здатність генерувати моделі сталого та інноваційного розвитку економічних систем, обґрунтовуючи пріоритети їх структурної модернізації, повоєнного відновлення та смарт-спеціалізації на макро-, мезо- та мікрорівнях в умовах цифровізації.

СК10. Здатність продукувати новітні рішення у сфері управління людським капіталом та гармонізації соціально-трудова відносин, що спрямовані на активізацію інноваційних процесів у сфері зайнятості та підвищення продуктивності праці в умовах становлення нової економіки.

Програмні результати навчання (РН):

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у

сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми

РН10. Обґрунтувати новітні механізми зміцнення економічної безпеки та моделювати сценарії підвищення конкурентоспроможності економічних систем різного ієрархічного рівня з урахуванням глобальних викликів та ризиків.

РН11. Проєктувати механізми сталого та інноваційного розвитку економіки, визначати напрями структурної трансформації та повоєнного відновлення територій в умовах цифровізації.

РН12. Формувати новітні підходи до управління людським капіталом та розробляти інструментарій гармонізації соціально-трудових відносин, що слугують каталізатором інноваційних трансформацій у сфері нової економіки та зайнятості.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Політикою курсу передбачено, що здобувачі вищої освіти дотримуватимуться принципів академічної доброчесності та повною мірою усвідомлюють наслідки в разі їх порушення.

Під час освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація здійснюють свою діяльність відповідно до Положення про організацію освітнього процесу, Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО, а також Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (л/п/с)	Завдання
<i>Змістовий модуль 1. Соціально-трудові відносини і процеси їх модернізації</i>			
1	Лекція 1. Тема 1. Соціально-трудові відносини як система План 1. Сутність соціально-трудових відносин, їх предмет, об'єкт, сторони та суб'єкти. 2. Система соціально-трудових відносин, її структура та рівні функціонування. 3. Типи соціально-трудових відносин та фактори формування їх середовища.	2/2/6	Самостійне опрацювання літератури. Підготовка до дискусії: «Сучасний ринок праці: міфи та реальність». Аналіз кейсу: «Повстання алгоритмів».
2	Лекція 2. Тема 2. Конфліктність соціально-трудових відносин: витоки та шляхи подолання План 1. Природа, функції та причини виникнення конфліктів у соціально-трудовій сфері. 2. Типологія трудових конфліктів та динаміка їх розгортання.	2/2/6	Підготовка до дискусії: «Трудові конфлікти: як домовлятися, а не воювати». Рольова гра за кейсом: «Італійський страйк на заводі».

	3. Інституційні механізми та альтернативні методи (медіація) вирішення трудових спорів.		Підготовка презентацій.
3	Лекція 3. Тема 3. Досвід модернізації соціально-трудо­вих відносин на шляху до постіндустріального суспільства План 1. Трансформація змісту та характеру праці в умовах постіндустріального переходу. 2. Новітні форми зайнятості та феномен прекаризації праці. 3. Вплив технологічних зрушень (Industry 4.0, 5.0) на архітектуру соціально-трудо­вих відносин.	2/2/6	Підготовка до дискусії: «Гідна праця: що це означає на практиці». Аналіз кейсу: «Дві пропозиції» (вибір між «білою» та «тіньовою» зарплатою). Написання есе. Підготовка до модульного контролю. Тестування.
<i>Змістовий модуль 2. Теоретичні основи регулювання розвитку соціально-трудо­вих відносин у напрямі гармонізації</i>			
4	Лекція 4. Тема 4. Гармонізація соціально-трудо­вих відносин як пріоритетний вектор їх розвитку (еволюція наукової думки) План 1. Генезис наукових поглядів на проблему гармонізації у сфері праці. 2. Концепція Гідної праці як методологічна основа гармонізації. 3. Співвідношення понять «соціальне партнерство», «соціальний діалог» та «гармонізація».	2/2/6	Підготовка до дискусії: «Профспілки та роботодавці: партнери чи вороги?». Вирішення кейсу: «Новий інвестор і стара профспілка». Аналіз законодавчих актів.
5	Лекція 5. Тема 5. Чинники та передумови регулювання розвитку соціально-трудо­вих відносин у напрямі гармонізації План 1. Система макро- та мікроекономічних чинників впливу на соціально-трудо­ву сферу. 2. Демографічні та соціокультурні передумови регулювання трудових відносин. 3. Інституційно-правове забезпечення процесів гармонізації на різних рівнях управління.	2/-/6	Самостійне вивчення чинників впливу. Підготовка аналітичної довідки. Опрацювання рекомендованих джерел.
6	Лекція 6. Тема 6. Принципи та механізми гармонізації соціально-трудо­вих відносин в умовах глобалізації світового розвитку План 1. Принципи гармонізації: справедливість, паритетність, соціальна відповідальність. 2. Міжнародні стандарти та регуляторні механізми (МОП, ЄС) в умовах глобалізації. 3. Корпоративна соціальна відповідальність як механізм гармонізації інтересів сторін.	2/-/6	Підготовка презентацій про досвід ЄС. Аналіз кейсів КСВ міжнародних компаній. Підготовка до модульного контролю. Тестування.

<i>Змістовий модуль 3. Вдосконалення соціально-трудових відносин у контексті завдань модернізації економіки та суспільства</i>			
7	<p>Лекція 7. Тема 7. Концептуальні підходи до забезпечення гармонізації розвитку соціально-трудових відносин в Україні</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасний стан та ключові диспропорції соціально-трудових відносин в Україні. 2. Вплив воєнного стану та повоєнного відновлення на трансформацію сфери праці. 3. Стратегічні пріоритети державної політики щодо гармонізації соціально-трудових відносин та сталого розвитку суспільства. 	2/2/7	<p>Підготовка до дискусії: «Освіта і бізнес: як подолати розрив».</p> <p>Розробка моделі співпраці (кейс «Диплом, який не працює»).</p> <p>Аналіз державних програм.</p>
8	<p>Лекція 8. Тема 8. Методичні основи оцінювання рівня гармонізації соціально-трудових відносин</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система індикаторів діагностики стану соціально-трудових відносин. 2. Методичні підходи до вимірювання дефіциту гідної праці та якості трудового життя. 3. Інтегральне оцінювання рівня гармонізації: моделювання та інтерпретація результатів. 	2/-/6	<p>Визначення індикаторів гідної праці (практичне завдання).</p> <p>Робота з даними Держстату.</p> <p>Підготовка звіту.</p>
9	<p>Лекція 9. Тема 9. Удосконалення моніторингу соціально-трудових відносин на різних економічних рівнях в умовах цифровізації економіки</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моніторинг соціально-трудових відносин: мета, завдання та рівні реалізації. 2. Цифрові інструменти та Big Data в аналізі ринку праці та трудових відносин. 3. Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття рішень у соціально-трудовій сфері. 	2/2/6	<p>Підготовка до дискусії: «Міграція: поїхати не можна залишитися».</p> <p>Вирішення кейсу: «Цінний кадр» (утримання персоналу).</p> <p>Ознайомлення з цифровими платформами ринку праці.</p>
10	<p>Лекція 10. Тема 10. Роль соціальних партнерів у збереженні людського капіталу та зниженні міграційних ризиків в контексті національної безпеки</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Людський капітал як стратегічний ресурс: загрози втрат, механізми збереження в контексті національної безпеки. 2. Спільні дії держави, бізнесу та профспілок щодо регулювання міграційних процесів. 3. Створення сприятливого середовища для повернення трудових мігрантів: роль соціального діалогу. 	2/-/6	<p>Написання проекту пропозицій щодо повернення мігрантів.</p> <p>Аналіз міграційних настроїв.</p> <p>Самостійна робота.</p>

11	<p>Лекція 11. Тема 11. Роль соціальних партнерів у забезпеченні професійного розвитку персоналу підприємств</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійний розвиток як спільна цінність та зона відповідальності соціальних партнерів. 2. Внутрішньофірмове навчання та системи управління кар'єрою: роль роботодавця та профспілок. 3. Національна рамка кваліфікацій та дуальна освіта як інструменти партнерства. 	2/-/6	<p>Розробка плану професійного розвитку на підприємстві (індивідуальне завдання).</p> <p>Вивчення кейсів дуальної освіти.</p> <p>Підготовка доповіді.</p>
12	<p>Лекція 12. Тема 12. Роль соціальних партнерів у розвитку освіти та науки в Україні, підвищенні конкурентоспроможності економіки</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтеграція освіти, науки та бізнесу: форми взаємодії та «трикутник знань». 2. Комерціалізація наукових розробок та трансфер технологій за участю роботодавців. 3. Модернізація змісту освіти: замовлення від ринку праці, потреби підвищення конкурентоспроможності економіки 	2/-/6	<p>Пошук прикладів співпраці бізнесу та університетів.</p> <p>Аналіз ефективності трансферу технологій.</p> <p>Підготовка презентації.</p> <p>Підготовка до модульного контролю.</p> <p>Тестування.</p>
13	<p>Лекція 13. Тема 13. Трансформація соціально-трудова відносин в Україні в умовах воєнного стану: виклики, адаптація та стратегії відновлення</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структурні деформації ринку праці та демографічні виклики воєнного часу. 2. Адаптація механізмів регулювання соціально-трудова відносин: лібералізація законодавства та нові форми зайнятості. 3. Стратегії повоєнного відновлення: реінтеграція ветеранів, інклюзивність та психосоціальна підтримка. 4. Трансформація СТВ і сценарії підвищення конкурентоспроможності економічних систем різного ієрархічного рівня з урахуванням глобальних викликів та сучасних ризиків. 	2/1/8	<p>Підготовка до дискусії: «Ринок праці після війни: виклики та надії».</p> <p>Розробка плану адаптації ветерана (кейс «Повернення з війни»).</p> <p>Підготовка до іспиту.</p> <p>Підсумкове тестування.</p>
14	Всього	26/13/81	

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Форма підсумкового контролю: *іспит*.

Оцінку підсумкового семестрового контролю у формі іспиту становить сума

балів за результатами поточного контролю, змістовних модулів та балів, набраних здобувачем вищої освіти при складанні семестрового іспиту. Протягом семестру здобувач може отримати максимум 60 балів, у тому числі за перший модуль – 20 балів, за другий модуль – 20 балів, за третій модуль – 20 балів, 40 балів виносяться на іспит. Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти на іспиті, додається до результатів рубіжних контролів, що разом складає оцінку знань здобувача 10 вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС і національною шкалою («Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно»).

Під час виставлення оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача вищої освіти протягом семестру, шкала оцінювання (національна та ЄКТС), а також рекомендовані мінімальні та максимальні «пороги» встановлення максимальної кількості балів для конкретних видів робіт.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендована література

Основна література:

1. Економіка праці і соціально-трудові відносини: підручник / О. І. Ляш, Н. О. Черненко, О. А. Шевчук та ін. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2023. 371 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/63581>.
2. Ємельяненко Л. М., Сімоходська О. В. Управління конфліктами: підручник. Київ : КНЕУ, 2011. 339 с.
3. Карпіщенко О. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник. Суми: Сумський державний університет, 2024. 349 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0059499.pdf>.
4. Колот А. М. Соціально-трудова реальність-XXI: філософія становлення, можливостей та викликів. *Економіка України*. 2021. № 2. С. 3–31.
5. Колот А. М., Герасименко О. О. Новітні формати організації трудової діяльності: природа, виклики, траєкторії розвитку. *Економіка України*. 2022. № 5. С. 59–76.

6. Колот А. М., Герасименко О. О. Праця XXI: філософія змін, виклики, вектори розвитку: монографія. Київ: КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2021. 487 с.
7. Семикіна М. В., Бугаєва М. В., Запірченко Л. Д. та ін. Економіка праці та соціально-трудова відносини: практикум: навч. посіб. Кропивницький: ЦНТУ. 2020. 224с. URL: https://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/9588/1/Praktykum_EP_STV.pdf.
8. Семикіна М. В., Дудко С. В., Орлова А. А. та ін. Професійний розвиток персоналу підприємств в системі мотиваційного менеджменту: колективна монографія. Кропивницький: КОД, 2021. 440 с. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/10935>.
9. Семикіна М. В., Лучик С. Д., Запірченко Л. Д. та ін. Мотиваційні механізми розвитку економіки на етапі євроінтеграції: колективна монографія. Кропивницький: ЦНТУ, 2022. 281 с. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/12306>.
10. Семикіна М. В., Смутчак З. В., Пасєка С. Р. Сучасна теорія соціально-трудова відносин: курс лекцій: навч. посіб. Кропивницький: Лисенко В. Ф., 2020. 236 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/10307/1/STV.pdf>.
11. Трансформація соціально-трудова сфери в умовах цифровізації економіки: монографія / О. Ф. Новікова та ін. Київ: Ін-т економіки пром-сті НАН України, 2022. 385 с.

Додаткова література:

12. Антонюк Л.Л. та ін. Цифрова економіка: вплив інформаційно-комунікаційних технологій на людський капітал: монографія. Київ: КНЕУ, 2021. 337 с.
13. Геєць В. М. Соціалізація та соціальні інновації у розвитку економіки. Економічна теорія. 2020. № 4. С. 5–24. DOI: <https://doi.org/10.15407/etet2020.04.005>
14. Колот А. М. Вирішення соціально-трудова конфліктів на засадах партнерства та соціальної відповідальності. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 49. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2297>
15. Колот А. М., Рябоконт І., Бабій Ю. Соціально-трудова вимір економіки платформ. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 68. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4965/4910>
16. Колот А. М., Герасименко О. О. Соціально-трудова розвиток у XXI столітті: до природи глобальних змін, нових можливостей, обмежень і викликів *Демографія та соціальна економіка*. 2019. № 1 (35). С. 97–125. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2019.01.097>
17. Семикіна М. В., Бугаєва М. В. Стратегічне ділове спілкування: інструмент для формування стабільних соціально-трудова відносин та розвитку людського потенціалу. *Вісник економічної науки України*. 2025. № 1(48). С. 125–133.
18. Семикіна М. В., Дмитришин Б., Журило І. Кадровий потенціал підприємства: методологія дослідження формування, оцінки та нарощування конкурентних переваг. *Академічні візії*. 2025. Вип. 39.
19. Семикіна М.В., Голбанос С.С., Семикіна А.В. Методологія наукових досліджень міграційної мобільності молоді в контексті пріоритетів людського розвитку.

- Інноваційні тенденції в праві та соціально-економічних відносинах: колективна монографія / за наук. ред. О. Кравченко, І. Маліновської. Кропивницький-Вроцлав : Вид-во ЦІРОЛ, 2025. Розд.4. С.435-457. <https://vmurol.kr.ua/?p=14103>
20. Семикіна М. В., Костишина А. І., Семикіна А. В. Формування мотивованості персоналу в умовах інноваційних трансформацій праці, цифровізації економіки, викликів та загроз. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2024. Вип. 12(45). С. 7–19. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/15000>.
21. Семикіна М. В., Нісфоян С., Запирченко Л., Семикіна А. Формування кадрового потенціалу в системі управління конкурентоспроможністю підприємства на етапі повоєнної розбудови економіки. *Herald of Khmelnytskyi National University*. 2024. № 3. С. 549–556.
22. Семикіна М. В., Сікорака В. І., Сікорака І. О. Інноваційні зміни у змісті праці та зайнятості в умовах діджиталізації та руху в ЄС. *Науковий вісник Львівської академії*. 2023. Вип. 8. С. 29–40.
23. Сіденко В. Р. Виклики і ризики цифрової трансформації: світовий та український контексти. *Економіка України*. 2021. № 5. С. 40–58.
24. Соціальна відповідальність: навч. посіб. / А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін.; за заг. ред. А. М. Колота. Київ: КНЕУ, 2015. 519 с.
25. Татаринцева Ю. Л., Юр'єва І. А. Соціальна відповідальність бізнесу та бізнес-соціальний аналіз: навч. посіб. Харків: НТУ «ХП», 2024. 206 с.
26. Degryse C. Digitalisation of the Economy and its Impact on Labour Markets. *SSRN Electronic Journal*. 2016. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2730550>
27. Fairwork Cloud-work Ratings 2023: work in the planetary labour market. 2023. URL: <https://fair.work/wp-content/uploads/sites/17/2023/07/>
- Законодавчі та нормативно-правові акти:*
28. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
29. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>.
30. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 03.03.1998 № 137/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр>.
31. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23.12.2010 № 2862-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17>.
- Інформаційні ресурси:*
32. Державна служба зайнятості України: офіційний вебсайт. URL: <http://www.dcz.gov.ua>.
33. Міністерство економіки України: офіційний вебсайт. URL: <http://me.gov.ua>.
34. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського: офіційний вебсайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
35. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

36.Федерація професійних спілок України: офіційний вебсайт. URL:
<https://fpsu.org.ua>.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи. Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.